

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre 6 pengő, félévre 3 pengő
Egyes szám ára 15 fillér
Külföldre egész évre 10 pengő.

Főszerkesztő: GYALLAY DOMOKOS
Felelős szerkesztő és igazgató:
Dr. SZÁSZ FERENC

Laptulajdonos: MINERVA R.-T.
Megjelenik minden szombaton.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kolozsvár, Brassai-utca 5. szám.

A szent tűz ébresztője.

Az erdélyi magyarság mindennapi imájával fejezi hálóját azok iránt, akik szabadulásra utat nyitottak. Horthy kormányzó s mindazok a kormányférfiak, akik külföldi barátok szerzésével és belső erők szervezésével a nagy munkát előkészítették és végrehajtották, örökre beirták nevüket a felszabadult lelkek emlékezetébe. És hatalmasan él a bizalom és a szeretet a dicsőséges honvédsereg iránt, amely a szabadulás művét nemcsak végrehajtotta, de annak szilárdságát, állandóságát biztosítani fogja.

De az erdélyi magyarságnak mély hálát kell éreznie azok iránt is, akik a szomorú évek hosszú sora alatt Magyarország népében Erdély iránt szeretetet és vágyakozást ébresztettek, akik az Erdély szabadulásáért felgyújtott áldozati tüzeket nem engedték elaludni.

Ezeknek az olthatatlan és fáradhatatlan tüzes lelkeknek egyike lobbant ki a napokban.

Urmánczy Nándor meghalt!

Ki volt ő számunkra? Az idősebb erdélyi nemzedék bizonyosan úgy emlékszik rája, mint jó ismerősre, akinek neve a világháború előtt vívott nemzeti küzdelmekben már messzehangzó, jó csengésre tett szert. Egyik leglelkesebb harcosa volt a függetlenségi törekvéseknek. De életének igazi tartalmát, történelmi jelentőséget azok a küzdelmek szereztek, amelyeket a gyászos békeparancsok megbukátására, Erdély visszaszerzésére megvívott. Erdemeit maroshévi sírjánál László Imre főesperes következően méltatta:

»Huszonkét évig tartó nagypéntek után a székelység a felszabadulás nagy napját ünnepelhette: kitűzhette újra a magyar zászlót. De ime, a székelység magyar zászlájának rudjára most fekete gyászszalag került. A székelységnek

nagy a gyásza, a székelyek Urmánczy Nándor halálát siratják. Urmánczy Nándor a huszonkétéves megszállás fájdalmas idejében is a székelyeké volt, együtt érzett Erdély népével, harcolt, küzdött, semmivel nem törődve, mindenét feláldozva a jobb, dicsőbb székely sorsért, Erdély boldog jövődjéért. Mikor huszonkét évvel ezelőtt Urmánczy Nándor elhagyta a Maros völgyét, utoljára a gyönyörű fenyőtől búcsúzott el. Most, hogy visszatért, először a Maros völgyének fenyői köszöntötték. Ezek a fenyvesek fognak örködni továbbra is Urmánczy Nándor álma fölött, hogy az álomból valóság támadjon és Erdély földje megcsonkítatlanul visszakerülhessen Szent István koronájához. Urmánczy Nándor volt az, aki negtanította a legnehezebb órában is Erdély elárult magyar és székely népét arra hogy higgyen, rendületlenül higgyen a Kárpátok által koronázott magyar baza feltámadásában.»

Urmánczy Nándor 72 éves volt már, mikor sok izgalmas harc után szülőföldjére, Maroshévizre visszatérhetett.

A boldog találkozás örömét nemsokáig élvezhette, mert az otthon viszontlátásának izgalmai kioltották szíve dobogását. Küzdelme nem volt hiába való: tetemei szabad hazában térhettek örök nyugovásra.

Urmánczy Nándor.

Roosevelt harmadszori elnökválasztása és a világpolitika.

A napilapok bőségesen beszámoltak arról a nagy választási harcról, amely az Egyesült Államokban Rooseveltt és Wilkie közt zajlott le. Rooseveltt a demokraták s Wilkie a köztársaságiak nevében vettek részt a választási harcban. Egyenlő eséllyel indultak a küzdelembe, úgy látszik azonban, hogy az utolsó napok eseményei, különösen az erőteljesebb választási propaganda Rooseveltet ültette az elnöki székbe. Érdekes, hogy Rooseveltet most harmadszor választották elnökké, habár az Egyesült Államok történetében ez most először fordult elő. Nem volt rá törvény s mégis szokásjoggá vált, hogy az elnök csak négy évig viselheti a magas tisztjét, legföljebb csak egyszer választhatták meg a multban újból elnökké.

A rendkívüli események, az európai háború s azok a kapcsolatok, amelyek az Egyesült Államokat is érintik a most folyó háboruban, jogosították fel Rooseveltet arra, hogy harmadszor is jelöltesse magát. A régi elv tehát megdőlt és Rooseveltet most harmadszor választották meg elnökké. Ő ismeri legjobban az Egyesült Államok magatartását a most folyó háboruban s habár megválasztása előtt számtalan gyűlésen hangoztatta, hogy Amerika távol akar maradni az Európában folyó s ma már a többi földrészekre és tengerekre is kiterjedő háborútól, mégsem lehet biztosan állítani azt, hogy az Egyesült Államok a jövőben is csak az amerikai érdekeket fogják védelmezni. Ez kitünő jelszónak bizonyult a választások előtt, azonban az egész világ közvéleménye most feszült érdeklődéssel várja, hogy az újonnan megválasztott Rooseveltt a jövőben is csak az amerikai érdekeket védi-e, vagy hatásosabban fogja segíteni Angliát, illetve a veszélyben forgó demokráciát.

Rooseveltt ugyanis a multban számtalan esetben tanujelét adta annak, hogy Angliának segítséget akar nyújtani. Habár ez a segítség eddig nem járt azzal az eredménnyel, amit az angol kormány az Egyesült Államok kormányától elvárt, mégis az angol politika fejlett propagandájával ügyesen használta ki az amerikai támogatást. Kétségtelen azonban, hogy az amerikai közvélemény nagyrésze, különösen a polgárság és a munkásosztály nem hive a háborus beavatkozásnak, békében akar élni, de figyelembe kell vennie azt, hogy Rooseveltt mögött a nehézipar, a nagytőke és a gazdag polgári osztály áll, amelynek viszont az a célja, hogy Amerika továbbra is szállítsa a fegyvereket és a hadianyagot a hadviselő államok és különö-

sen Anglia részére és a demokrata jelszavakba burkolt nagytőke és nagyipar továbbra is vámszedője legyen a háborúnak.

Megállapítható tehát, hogy a választásokban győztes Rooseveltt a jövőben még hathatósabban támogathatja Angliát, csak azt nem lehet biztosan tudni, hogy a munkásság s a kistőkés polgári osztály és a farmerek milyen ellenállást tudnak kifejteni, hogy Amerika ne keveredhessék bele a háborúba. Roosevelttnek ugyanis számolnia kell azzal, hogy Amerikának a háborus beavatkozás esetében rendkívül nehéz feladatokat kell megoldania. Ismeretes, hogy a háborus beavatkozás esetén Japán ugrásra készen áll s ma még Amerika nincs úgy felfegyverkezve, hogy a japán haderővel fel tudja venni a versenyt. Habár az Egyesült Államok kormánya az utolsó évek alatt rendkívüli mértékben állt a hadseregfelszerelés szolgálatába, gyorsított tempóban működnek a hadigyárak, sorozatosan készítik a repülőgépeket, építik az új hajókat és szervezik a szárazföldi hadsereget, mégis a legkiválóbb hadiszakértők is azon a véleményen vannak, hogy az Egyesült Államok mai napig sincs úgy felfegyverkezve, hogy a tengelyhatalmakkal s a velük szövetségben álló államokkal harcászati téren felvehessék a versenyt.

Lindbergh ezredes annakidején beutazta Európát, alaposan tanulmányozta a hadviselő államok felkészültségét, számtalan ülésen hangoztatta, hogy a tengelyhatalmak jóval erősebbek, mint a velük szembenálló demokrata államok. Lindbergh jóslatai mind-ezideig beváltak. Az amerikai nép tehát ma tudatában van annak, hogy az Egyesült Államok erős ellenfelekkel állnának szemben s Németországnak és Olaszországnak gyors és sikeres győzelmei kétszeresen meg kell gondolkoztassák az Egyesült Államok elnökét és kormányát, mielőtt olyan lépésre határoznák el magukat, amely a háborúba való beavatkozást jelenti.

Rooseveltt megválasztása előtt a békét hirdette. A gyors fegyverkezést csak azzal indokolta, hogy Amerikának saját védelméről kell gondoskodnia. Ha Rooseveltt kijelentései nemcsak kortes szölamok voltak, hanem a tényleges valóságot is fedték, akkor az új elnök megválasztása után is a béke szolgálatában fog maradni. Ha nem, akkor a háború még szélesebb területekre fog kiterjedni és az egész világ emberiségét még nagyobb megpróbáltatások elé fogja állítani.

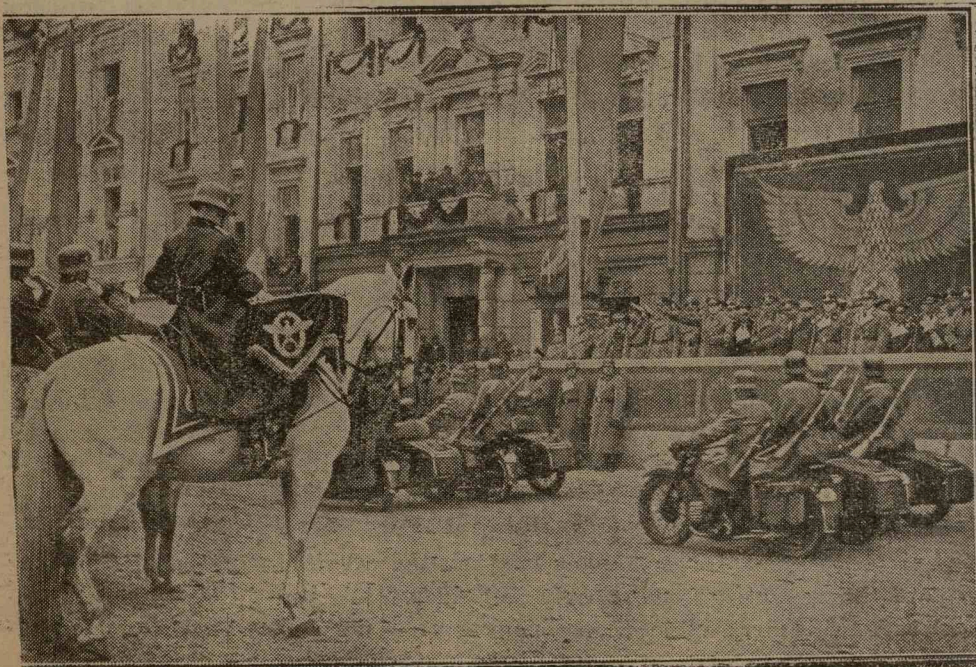
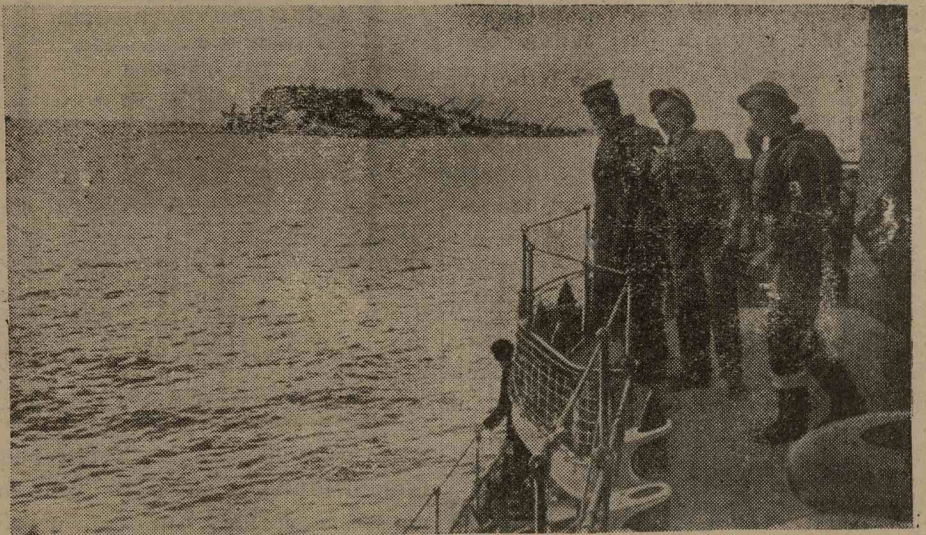

Hítler és Franco találkozása.

Hitler vezér és Franco tábornok, spanyol államfő rövid idővel ezelőtt találkoztak egymással a spanyol-francia határon. Ekkor megbeszélték azokat a fontos kérdéseket, amelyekben a tengelyhatalmak és Spanyolország érdekeltek. A tanácskozás rendkívül szívélyes légkörben folyt le. Képünk azt ábrázolja, amint a két államfő ellép a tiszteletükre kivézenyelt diszszázad előtt.

Folyik a tengeri háború.

A német repülőgépek, tengeralattjárók és aknák rendkívül sok angol hajót pusztítottak el. Az elpusztított hajók legnagyobb része kereskedelmi hajóból állott, azonban számos hadihajó is áldozatul esett főképpen a tengeralattjárók harcának. Minthogy a kereskedelmi hajókat az angolok hadihajókkal kísérik, gyakran előfordult, hogy harcra került a sor német tengeralattjárók és angol hadihajók között. Képünk azt a pillanatot mutatja be, amikor egy angol segédcirkálót egy német hadihajó elsüllyeszt.

Németek ünnepe Lengyelországban.

Múlt év szeptemberében a német csapatok meghódították illetve elfoglalták Lengyelország nagyrészét. Később Oroszország is beleavatkozott a háborúba és Lengyelországot felosztották. Németország a hozzákerült területekre főköormányzóságot állított fel és ezen főköormányzóság fennállásának egyéves fordulóján Krakkóban nagyszabású ünnepeket rendezett. Képünk azt mutatja be, mint a német csapatok elvonulnak a díszemelésényen álló dr. Frank főköormányzó előtt.

Külföld

Az angolok háborús hajóvesztésege. A német tengerészeti minisztérium kimutatása szerint a háboru kezdete, vagyis 1939 szeptember 1-e óta az angol hajók több mint hétmillió tonna veszteséget szenvedtek. A veszteségek jelentékeny része a tengeraltjáró harc következménye.

Törökország a tengelyhatalomhoz való viszonyát rendezni kívánja. Amint előző számunkban közöltük, a török köztársasági elnök legutóbbi beszéde alkalmával kijelentette, hogy katonai segítséget nem adhat Görögországnak. Már ebből a tényből is megállapítható volt, hogy Törökország szeretné, ha a tengelyhatalmakkal való viszonya tisztázódna. Most arról érkezett jelentés Berlinből, a Politika című jugoszláv lap szerint, hogy a tengelyhatalmak és Törökország között a Szudéta vidéken tanácskozások folytak le. Ezeken a tanácskozásokon résztvett az ankarai német követ is. Valószínűnek látszik tehát, hogy a tengelyhatalmaknak sikerülni fog Törökországgal egy olyan megállapodást létesíteni, amely a Balkán békéjét mindenképpen fenntartani óhajtja.

Zavargások Londonban. Londonból érkezett jelentések szerint az angol fővárosban súlyos zavargások voltak. A városban egy nagy tömeg gyülekezett össze és tüntetett a kormány ellen. A tömeg eleinte nyugodtan viselkedett, azonban amikor lovas rendőrök jelentek meg, hogy a királyi palota előtt összegyűlt tömeget visszaszorítsák, a tömeg ennek nem akart engedelmessé válni, mire a rendőrség fegyverhez volt kénytelen nyulni és csak így tudta szétoszlatni a tüntetőket. Több embert letartóztattak.

A magyar rádió a külpolitikában. Az olasz lapok nagy meglepéssel emelik ki azt a hírt, hogy Magyarország elállta a görögországi olasz érdekek védelmét. A Popolo di Roma kedd reggeli száma vastagbetűs címmel közli ezt a hírt s részletesen foglalkozik vele a Messagero is. A Messagero budapesti tudósítója kiemeli,

hogy mivel Athén és Budapest között megszakadt a közvetlen összeköttetés, a magyar külügyminisztérium közléseit a magyar rádió továbbítja az athéni magyar követségnek.

Feketehalál pusztít Észak-Mandzsuriában. Észak-Mandzsuriában feketehalál pusztít. A szovjet hatóságok mindent elkövetnek, hogy a veszedelmes járványnak Szovjet-Oroszországba való behurcolását megakadályozzák.

P700A

Évek múltán is

megbízhatóak és szépek a

Junghans

ÓRÁK

A CSILLAGVÉDJEVEL

a immár 80 éve világhírűek

Minden óraszaküzletben kaphatók.

Az angolok le akarják tartóztatni Gandhi hindu népevért. A hinduk népszerű vezére, amint ismeretes, nem fegyveres erővel akarja Indiát felszabadítani az angol uralom alól, hanem azzal, hogy híveinek megtiltja, hogy angol árucikkeket vásároljanak és ezzel reméli, hogy az angolok kereskedelmi forgalmát megbénítva, könnyebben tudja őket Indiából kiszorítani. Az angol kormány, illetőleg az indiai alkirály, úgy találta, hogy Gandhi most már nemcsak ezen az alapon kívánja megszerezni India függetlenségét, hanem szoros összeköttetésbe került az indiai lázadók egyik vezérével, hogy fegyveres erővel kísérelje meg a felszabadulást. Az angolok ezt nem nézik jó szemmel és számolni lehet Gandhi esetleges letartóztatásával. Ha ez tényleg megtörténik, rendkívül súlyos helyzetet teremthet, mert a hindu nép nagy tömege teljesen Gandhi mellett áll.

Megtört a görög ellenállás. Az olasz hadsereg görögországi előnyomulásáról lapunk előző számában beszámoltunk. Azóta az olasz hadsereg újabb sikereket ért el. Hivatalos jelentés szerint az epirusi görög arcvonal összeomlott és az olasz csapatok harci kocsik és repülőgépek támogatása mellett győzedelmesen vonulnak előre. A görög városok lakossága riadtan menekül a légitámadások elől eldugott falvakba. Érdekes fejleménye az olasz-görög háborúnak, hogy egy déljugoszláviai városra ismeretlen nemzetiségű repülőgép 25 bombát dobott. A bombák több embert megöltek és megsebesítettek. Görög hivatalos körök kijelentették, hogy az olasz-görög háborúnak csak a fegyverek vethetnek véget, mert Olaszország ezt a kérdést véglegesen rendezni akarja. Kijelentették továbbá, hogy abban az esetben, ha Görögország megadja magát, az olasz kormány azonnal megszünteti a hadműveleteket.

Laval tárgyalásai. A francia közvélemény nagy érdeklődéssel várja a francia-német tárgyalások eredményeit. Hivatalos francia helyen hangsúlyozzák, hogy a francia-német elvi megegyezéshez Franciaország szabad elhatározásából adta hozzájárulását. Hír szerint Laval két külhatalom külügyminiszterével is tárgyalásokat folytatott. Ezek a tárgyalások a francia-német megegyezés gyakorlati alkalmazásának kérdésével állottak kapcsolatban. — A francia újságok egyébként nagy bizalommal és reménységgel tekintenek a német-francia tárgyalások eredményei elé és elismeréssel írnak arról, hogy Németország Franciaországgal szemben békéltető magatartást tanúsít.

Biztató jóslat. Swen Hedin, a világhírű svéd ázsia-kutató, egy finn újságban érdekes nyilatkozatot tett a világ népeinek jövőjéről. A kiváló tudós nyilatkozatában megállapítja, hogy a jelenleg folyó háboru után a világ népeire száz éves békekorszak fog köszönteni. Ázsia, Afrika és Európa egy gazdasági egységet fognak alkotni, Amerika azonban gazdasági egységben fogja életét élni. Az új korszakban — a tudós jóslata szerint — az embereknek lesz munkájuk és kenyerük.

HIREK

Magyar konzulátusokat állítanak fel Aradon és Brassóban. A Magyar Távirati Iroda jelentése szerint a kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére Aradon konzulátust, míg Brassóban alkonzulátust állított fel.

Ipartestületek alakítása a Székelyföldön. Korsándy Gyula dr., az iparügyi minisztérium kiküldöttje bejárta a Székelyföldet. Utjának az volt a célja, hogy megtegye a székely vármegyékben előkészületeit az ipartestületek megalakítására. Valamennyi székely városban tárgyalt és rövidesen sor kerül az intézmények felállítására.

Csak decemberben lép életbe az új államvasuti menetrend. Október 15-én kellett volna életbelépnie az államvasutak téli menetrendjének. — Először úgy volt, hogy november közepén jelenik majd meg az új menetrend, most azonban úgy határoztak, hogy csak december hó közepén lép életbe az új téli menetrend. A halasztás okával foglalkozik a kereskedelmi és közlekedési miniszter leirata, amely részletesen ismerteti a közlekedés megjavításával kapcsolatos terveket is. Hangoztatja a miniszter, hogy a szükségletek megállapítása után már is sürgős intézkedéseket rendelt el a megszakított vasuti összeköttetések pótlására, hogy az ország fővárosától legtávolabb fekvő vidékek részére a leggyorsabb és legjobb összeköttetés álljon rendelkezésre. Az őszi nagyobbarányu áruszállítás lebonyolítása után, körülbelül december közepére, teljesen átdolgozott új menetrend lép életbe, amely a visszatért területek lakossága részére kedvezőbb összeköttetést biztosít.

A székely körvasutnak Kolozsvárral való összeköttetése végett megindultak a Szászlekence és Kolozsnagyida között közlekedő keskenyvágányu vasut és a Szeretfalva—Magyaró közötti szabványos nyomtávu vasut építésének előmunkálatai. A Segesvár—Székelyudvarhely vonal elvágása következtében közvetlen kapcsolatot nélkül maradt Udvarhely megye összeköttetését Marosvásárhellyel a kormány elsőrendű fontosságúnak tartja és tanulmányozza Székelyud-

5.000

pengő pályázatot hirdet a Magyar-Divatcsarnok!

A pályázaton kizárólag erdélyiek vehetnek részt! A pályázat kettős: az egyik pályázat magyaros ruha tervekre vonatkozik, a másik pályázat ajándéktárgyak díszítésére vagy tervezésére vonatkozik. A pályázat célja: erdélyi östehetségek felkutatása, valamint az erdélyi kisiparosoknak az ország forgalmába való bekapcsolása.

A pályázaton minden erdélyi részt vehet; iparművész, iparos vagy dilettáns! Huszonegy díjat tűztünk ki, összesen 5000 pengő értékben! Pályázati határidő 1940. december 16. Minden érdeklődőnek szívesen küldünk részletes tájékoztatót, ha e lapra hivatkozva kéri.

Egy jó ötlettel — vagyont kereshet!

MAGYAR DIVATCSARNOK

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-UT 70-76

varhelynek Gyergyószentmiklóssal, illetőleg Parajdon át Marosvásárhellyel való vasuti kapcsolatát. E vasutvonal építési munkálatait legkorábban csak a jövő évben kezdetük meg. Az összeköttetés biztosítása céljából egyelőre vasutpótló autobusjárókat létesítettek.

Maros-Torda vármegye megnagyobbodása. 1928-ban a román kormány azzal a céllal, hogy Maros-Torda vármegyében biztosítsa a román többséget, kilenc kükküllömenti magyar községet a vármegyétől Udvarhely vármegyéhez csatolt. Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter a napokban Marosvásárhelyen tartó-

zkodott s ekkor Szoboszlai László vármegyei tiszti főügyész kérte a régi helyzet visszaállítását. Ezen előterjesztést illetékes helyen elfogadták és a községeket visszacsatolták Maros-Torda megyéhez. Ugyanakkor néhány községet Kisküküllő megyéből szintén átsatoltak Maros-Torda megyéhez, miután az új határ megvonás következtében ezen községek hovatartozása eddig nem volt megállapítva. Ezen községek nevei a következők: Nagyteremi, Kisteremi, Teremiujfalu, Nagykend, Kiskend, Balavásár és Kóród. Ezen községek átsatolásával Maros-Torda lett a Székelyföld legnagyobb vármegyéje.

Felhívás a volt 82-es székelyekhez.

Molnár Sándor százados felkéri tiszt, altiszt és legénységi bajtársait, hogy közöljék pontos címüket valamelyik legközelebbi ezredtársukkal. Ezek címei: Nemes vitéz Lucfalvy (Lux) Vilmos nyug. alezredes, Rákospalota, Cserba-utca 3; dr. Jodál Gábor országyül. képviselő, Székelyudvarhely; Simó Zoltán t. főhadnagy Székelykeresztur; Mánya Gergely t. főhadnagy Parajd; Györgypál Gábor t. főhadnagy Csikszereda; Berecz Gyula t. főhadnagy Gyergyószentmiklós; dr. Gál Endre t. főhadnagy Ditró. A felhívás célja, hogy összeírják összes ezredtársaikat és felállítsák a románok által ledöntött 82-es „Vasszékely” szobrot Székelyudvarhelyen. Minden hónap első szombatján a 82-es székelyek összejövetelt tartanak Budapesten, az Erdélyi-vendégházban, József-tér 1. sz. Székelyudvarhelyen székely muzeumot állítanak fel és kérik a bajtársakat, hogy az ezred multjára vonatkozó emléktárgyaikat küldjék el Jodál Gábor címére Székelyudvarhelyre.

Nagy szélvihar Budapesten. Budapesten és környékén nagy szélvihar pusztított. A heves szél cégtáblákat, tetőcserepeket sodort le, sőt kerítéseket és falakat döntött le. A szélviharnak több sebesült áldozata van, sőt halálos szerencsétlenséget is okozott. A fővároson kívül a vidéken is tett károkat a szél. Épületeket rongált meg és fákat csavart ki. A nagy vihar alkalmával egyébként a hőmérséklet felmelegedett és néhány napig meleg időjárás uralkodott.

Folyik a parlamentben a költségvetés tárgyalása. A parlament bizottságokban és teljes ülésben tárgyalja a jövő évi költségvetést. A fontosabb kérdésekhez az erdélyi képviselők is hozzászóltak.

Árvízvédelem könyvalakban. Vitéz Bonczos Miklós államtitkár jelentése az árvízvédelemről könyvalakban jelent meg. Az értékes munka beszámol arról a sok fontos intézkedésről, amelyeknek segítségével sikerült Magyarországon az árvízveszedelem pusztításait megakadályozni, illetve helyrehozni.

10 jó könyv 1000 oldalon 4 pengőért! Nagy karácsonyi árleszállítás.

1. Vásárhelyi J.: Hóstatí lakodalom.
2. Dr. Csúry B.: Vőfélykönyv.
3. Donáth: Szegény bolond.
4. Csürös E.: Fű kizöldül ó sirhan-ton (ifj.)
5. Strom: Bábjátékos Pali (ifj.)
6. Westermarck: Li Fan bosszuja (ifj.)
7. Málnássy: A kis pont (ifj.)
8. Gyallay D.: Hadrakelt emberek.
9. Szondy Gy.: Állatok, virágok.
10. Gyallay D.: Második szavalókönyv.
11. Kiss M.: Marosszéki atyafiak.
12. Finta Z.: Janesi és Juliska.
13. Szotyori Z.: Falusi mulattató.
14. Dr. Páter: Csodahatású gyógynövények.
15. Dr. Balogh A.: Széchenyi István.
16. Konopi K.: Jó búzából lesz a jó kenyér.
17. Dr. Nagy: Jó egészséget!
18. Dr. Maksay: Műsor műkedvelők számára.
19. Cs. Lázár L.: Talajművelés és trágyázás.
20. Cs. Lázár L.: A növénytermelés.

Válasszon ki e husz pompás könyv közül tetszése szerint tizet és rendelje meg őket, amíg készletünk tart. Megrendelésnél elég a könyvek sorszámát megírni, ami a postautalvány szelvényére is ráfér.

A 10 könyvből álló sorozat terjedelme 900–1000 oldal, ára 4 pengő, mind a husz könyv 7.80 pengő. A pénz előzetes beküldése mellett portómentesen, utánvét esetén az utánvételezés felszámításával szállítunk.

Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R.-T. Kolozsvár, Brassai-utca 5.

RÖVID HIREK

A Nemzeti Bank csak kivételes esetekben vált be lej bankjegyeket. A Nemzeti Bank csak szigorú igazolás után és kivételes esetekben vált be még lej bankjegyeket, főképpen pedig a menekülteknek lejben való pénzét váltják be. Az éroból vert lejek beváltására még nem történt semmiféle intézkedés, úgy, hogy az továbbra is törvényes fizetési eszköznek számít.

Árvíz Jugoszláviában. A Száva folyó és ennek mellékfolyói Horvátországban ismét kiöntöttek. Károlyváros környékén több falut ki kellett üríteni, amelyeket az egyik folyó elárasztott. Már is több ezer hektár bevetett szántó föld került víz alá.

Kiöntött a Sajó. Gömörmegyében a Sajó kiöntött. Az árvíz a közlekedésben nagy akadályokat okozott.

Repülőgépszerencsétlenség Amerikában. Egy északamerikai utasszállító gép lezuhant. Tíz utas meghalt.

Tanácsadó.

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 70 fillért (orvosi tanácsokért 1 pengőt), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül meg külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a pénz is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

V. E. Valóban fontos dolog különösen idősebb fák átültetésénél, hogy a fák égtáj szerint is ugyanugy kerüljenek a földbe, mint ahogy eredeti helyükön állottak. Ilyen módon lehet legjobban biztosítani az idősebb fák megeredését is.

A. L. Kisfalud község Sopron megyében a kapuvári járásban van. Kisebbségi tanyák és puszták ezen a néven még vannak Magyarországon. Kérjük, írja meg pontosan hogy melyik megyében levő Kisfalud érdekli?

O. I. Ha libáit nagyobbtestű emdeni libával akarja átkeresztezni, kétségtelenül legegyszerűbb módja ennek, ha egy emdeni gunárt szerez be. Egy gunár segítségével már az első nemzedék félvér lesz. Szakkörökben ugyan az a felfogás, hogy jobb, ha a libanemesítésnél a tojó a nemes és a gunár a rendes parlagi példány. Ez különösen a tojóképeség szempontjából fontos. Természetesen nem feltétlenül szükséges ezt az elvet betartani.

E. H. Ézsaiás próféta Krisztus születése előtt 700 esztendővel élt. A nagy próféták egyik legkiválóbb alakja. Műveit Kr. e. 740–700 között írta. Az irodalom-történészek szerint csak az 1–39. részeket írta Ézsaiás próféta.

J. Igyekeztek a kupacokba hordott répát mielőbb behordani és elvermelni. Jöhetnek nagyobb fagyok, amikor a levéltakaró a répát nem védi meg a fagy kártételétől. A verembe hordott répát szalmával fedje be és csak a nagyobb hidegek beállta után földelje el.

Z. N. Ha a kukoricája nagyon nedves és különösen, ha azt tapasztalná, hogy a esutkájában magas a víztartalom, a következőképpen rakja el kasba. Elsősorban is válassza ki a teljesen éretlen, a romlásnak indult és nagyon vizes esőveket. Ezután a kukoricát a kasban tövissel rakja össze. A nedves kukorica közé rakott tövis elősegíti a kukorica kiszáradását, mert a kukorica között a levegő járhat.

Jtt az ősz

Őszi eső pereg,
mullnak a levelek,
ázik a madárka
szürke toll-ruhája.

De jó most odabenn
a fénylő melegben,
nézni ablakon át
a felhők játyolát.

Tölts be szeretet
most kicsi szívedet
s gondold az árvára,
kinek nincs ruhája.

S adj neki kenyeret,
ruhát, szeretetet
és jó szót vigaszt,
megáld érte az Úr.

Szegény asszony kenyerere

Öreganyó lakik az alvégen. Szegényesen éldegél már régen; no, már néki nem is kell sok étel: hosszú ima pár falat kenyérrrel. De most szegény öreganyó készül! Könnyelvel küszködik vitézül, — a katonafiát hazavárja, — friss kenyeret meg kell sütni már ma!

Vegyül már a barna liszt és komló. Ez lesz ám a finom kenyér! Oly jó, mint amilyen másutt kalács sücsen! Nem lehet ezt venni semmi kincesen! Mit anyánk süt, — jobb az minden másnál! Ez a kenyér szívet, lelket táplál!

A kenyér már ott a szakajtóban, anyó megáll a szomszéd-ajtóban; gazdag szomszéd kenyeret süt éppen, — anyó odapironkodik szépen:

— Kérhetném-e, lelkem, szomszédasszony, cipócskámnak, hogy itt helyet adjon?

Nincs tüzelőm a kenyérsütésre. Itt úgy elfér, — nem is veszik észre!

Felpattan a szomszéd, mint a hörcsög:

— Kend cipóját süsse meg az ördög! Kemencémet ne csúfítsa véle. — látom, olyan kolduskenyér-féle. Fekete is, savanyú is, sejttem! Hó-kenyerm közö be nem rejtem! Az enyém mind fehér, puha, dúcos! Ennélam csak ilyet süt a búbos!

Anyókának könnye pereg halkán. Hazatipeg, — megáll az udvarban. A naposka úgy süt, szinte mondja: — a kenyérrrel ne legyen több gondja! Tegye ki az udvar közepére, — megsüti ő, megsüti még délre!

Öreganyó a tanácsot hallva, — a kenyerét teszi az udvarba! Ott, ahol a napfény tüzes, forró... Megsüti az Isten, aki oly jó!

S munkába fog az Isten az égben. Segítenek angyalok is négyen. A naposkát arany-szalma fűti, — belőle a tűz, láng csak úgy dől ki! A felhőket meg az Isten tartja, — kenyérsütést semmi ne zavarja!

Pírul már a cipó, mint a ró, zsa! A napsugár le nem téved róla, — a cipóról egy percig se megy le; s nő a cipó, növekedik egyre! Úgy megnő, hogy elég lesz két hétig! S nem terül szét, — dúcosodik végig! Öreganyó hálaalkodva

nézi, — a szívet a csoda megígézi!

Bezúg ott túl, a gazdag szomszédnál: az udvarban tán az ördög sétált! Mert mi történt: túlfűt a kemence! S a tizenkét kenyér ott sült benne! Mind szétfutott s szénné égett sorral Vibetik is ki a szemétdombra! Egy harapás kenyér nincs a háznál... Gazdag szomszéd, no, hát most lármázzál!

Szegény asszony kenyerét elosztja. Nem gondol már jó szíve a rosszra, amit vele a szomszédok tettek; — kenyeret visz:

— Nesze, lelkem, edd meg! Gazdag szomszéd szégyenkezik mélyen, hogy a szegény kenyeréből éljen s megfogadja: ezután ő is jó lesz! A szegény nyel mindig, mindig jót tesz! Jómódjában mindig gondol másra; így lesz vele az Isten áldása!

Piroska és a farkaskutya

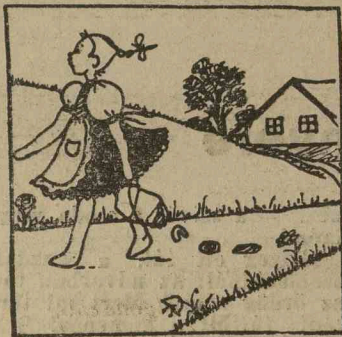
Kis Piroska nagyanynál jár, de kedves vendég! Mondja is a kis Piroska:

— Mindig oda mennék! Süt énnékem nagyanynóka csörögget meg fánkot! Mákoskalács, diós-kifli halommal vár ránk ott!...

El is viszik kis Piroskát a jó nagymamához; kis Piroska egész nap a bendőjének áldoz.

— Egyél, igyál, kis virágom! Nagyanynóka mondja s kamra kincsét mind az ő kis galambjának hordja.

Legszebb nap is, legjobb nap is véget ér ám végül. Kis Pi-

roska csomagot kap. — vigye el emlékül! Kis Piroska szíve csupa szeretet és hála. — Valóságos, madzagfogós csomag van most nála! Utának indul begyeesen a vasútállomásra, — a csomagját lóbálgatja előre meg hátra! Olyan hetukén lóbálgatja a csomagját, hogy még azt se veszi észre, hogy a csomag mintha fogyneék?!

Már pedig fogy! Mert ahányszor a zsineg meglódul, lépten-nyomon hull valami a papírcsokból! Hol egy lepény, hol egy kifli, hol egy túrós-rétes...

Hej, Piroskám, már, hogy kelmed olyan bögyös, kényes! Ez csupán a Sipszi-kutya gyomrának hoz hasznót. — Kapkodja a jófalatot, mint égi malasztot! Istók uccse, azt hiszi, hogy égből hull a manna! Oly kelet már a bendője, mint a tejóhanna!

Megérkezik Piroska a vasútállomásra. Mosolyogva, örendezve most tekint csak hátra:

— Hát te, Sipszi, elkísértél? Jó kutyas vagy! — mondja s

most fordul a csomag felé a Piroska gondja.

Biz a csomag: már csak egy kis üres papír, spárgal Nyitja ám a kis Piroska szemét, száját tágra! Hol a diós? Meg a túrós? Hová lett a mákos?! Felelhet rá Sipszi kutyas, a kis drágalátos. Csupa mák a szája széle, porcukros a bajsza! Elhullajtott rétes után hasztalan a hajsza! Farkat csóvál Sipszi kutyas, ő még hiszi mindig: útját ezután a tündérek süteménnyel hintik! Fut a vonat a poruljárt Piroskával messze. — Sipszike még mindig lesi: — újabb csomag lesz-e!?

Erdélyi játékok

Tolvaj-e vagy ártatlan?

Hat-on játszhatják. Hat darab papírszeletre a következő felírások kerülnek: *Bíró, Panaszló, Tolvaj, Ártatlan, Csendőr, Hajdu*. Az egyik az összehajtogatott papírszeletkéket feldobja a levegőbe. Mikor leesnek, mindegyik felvesz egyet-egyet és titokban, hogy a másik ne láthassa, megnézi, mi van ráírva. Az *ártatlan* és a *tolvaj* kivételével mindegyik tudatja a többiekkel, hogy ő mi lesz a játékban. Az *ártatlan* és a *tolvaj* egy előre kijelölt helyre, a földre (hűvösre) mennek.

A *panaszló* a bíróhoz megy panaszt tenni. Jelenti, hogy az éjjel meglopták. (Ellopták pl. a tehenét, lovát.)

A *bíró* szól a csendőrnek, hogy a tolvajt hozza elő a „hűvösről” földnél fogva. A *csendőr*nek ki kell találnia, hogy melyik a bűnös. Ha sikerült eltalálnia és a tolvajt viszi a bíró elé, akkor a tolvajra, ha pedig tévedett, ak-

kor a csendőrré ver rá a hajdu a bíró ítélete szerint.

„Macsko, holdvilág!”

Le a játék *sajátosan erdélyi*: t. i. itt mindenki ismeri azt a többé-kevésbé gyepel beötlő V-alakú sáncot (árkot), melyben az év legnagyobb részében nincs víz, de annál több játszó gyermek. Ilyen sánc kell ehhez a játékhoz is. Egy játékos a macska, aki az árok legmélyén sétál fel és alá. A többiek az árok két partján állanak s úgy igyekeznek átugrani az árkot, hogy a macska észre ne vegye, azaz el ne fogja őket. Mielőtt ugranának, ha feléjük néz a macska, úgy segítenek magukon, hogy az égre mutatnak s ezt kiáltják: „macsko, holdvilág!” A macska, ha csak egy futó pillanatig is, de mindannyiszor köteles az égre nézni. Aki az árkot nem tudta átugrani, vagy akit a macska ugrás közben (tehát a levegőben) megérintett, az lesz az új macska a régi helyett.

Egy idő múltán ki lehet mondani, hogy akit a macska meg-

fog, beáll ő is macskának és érdekesen véget is ér a játék.

Mint ahogy az árkok általában hosszúak szoktak lenni, rendszeren ki szokták jelölni azt a részét (pl. bokortól-bokorig), ahol ug-rani szabad.

Körbe róka

A földre egy jó nagy kört rajzolnak. Ebbe állnak a játékosok. Kijönniök nem szabad belőle. Két játékos, a vadászok, félrevonulnak. Az egyik a kabátja alá rejt egy *labdát*, fogva a kezével. A másik ugyanezt mimeli. Előjönnek és kívül körüljárnak a körön.

A körben állók nem tudják, hogy melyiknél van a labda, ezért húzódoznak mindegyiktől. Akinél van a labda, alkalmas pillanatban előkapja azt s megdob vele valakit. Ezután elmennek ismét eldugni a labdát.

Akit háromszor e'találtak, azt mint az általánosan ismert „Nemzetes” játéknál, „kivégzik”. — A két legutoljára bentmaradt játékos lesz az új játékos a vadász.

Szép Erzsébet asszony (Népmonda)

A budai várban üresek, hangtalanok lettek az asszonyszobák. Szépséges Mária királyné, fénylő Nagy Lajos leánya itt hagyott immár minden földi hiúságot s megtért atyja mellé a hideg sírboltba. Zsigmond, a fiatal király, özvegyen, szomorúan maradt itt, a hangtalan, üres szobákban. Nem lelte seholsem a helyét. Végre is elhatározta, hogy itthagya a gyászos palotát és elmegy messzire, valahová a hegyek, erdők közé.

Fel is készülődött, és hűséges vadásza kíséretében elindult Napkelet felé.

Nemsokára már a Királyhágón túli szép, bérces vidéken járt, a titokzatos bájú erdélyi föld ölén.

Ment, ment a király. Az erdő mind sűrűbb, titokzatosabb lett, míg egyszer csak egy szép, biztosan emberirtotta, tisztásban vette fel nyájasabbik arcát. A puha, zöld pázsiton hosszú, vászon sávok voltak kiterítgetve s azokat egy lányka öntözgette nagy szorgalmatosan, mivel hogy így fehéredik ki a vászon a tűző napon. Munkája mellett dalolt is a lányka. Jaj, de olyan szomorúan!

Feltűnt a királynak: mi oka lehet ennek a szép, ifjú lánykának ilyen szomorúnak lenni? Ugyan mi? Hiszen olyan szép, hogy az erdő királynője, virágok tündére lehetne! És a hangja olyan, hogy nincsen dalos madár szebben szóló nála, nincsen aranymadár szíveket megfogóbb.

Elnézte a király egy bokor mögül, biztos helyről a lányt és csak akkor szólalt meg, mikor az már távozni készült. Akkor nyájasan szólott hozzá. Vízért kért tőle, mert való igaz, hogy már nagyon szomjas volt.

A kislány először nagyon megijedt, vagy hogy inkább meglepődött. Persze, kit látott ő eddig itt a vadonban? Vén öregapját, meg a vénebb remetét, néhány pástorember, meg néhány lompos medvét.

Később, maga melegségére mind el is mondta ezt a királynak. Így a király hamarost megtudta, hogy a lánykát Erzsébetnek hívják, itt lakik a vadonban, öregapókéval egy kicsike házban. Háj, utolsó menedék ez! Másként volt ám valamikör! Híres, vitéz ember volt Erzsébet édesapja, úri, díszes, nemesi ház az otthonuk. Gonosz ellenség, tűz, víz, Isten csapása megemésztette a nemesi házat, birtokot, éltét vette az édesapjának. Így lett Erzsébet jókorán, árváknak árvája...

A király vigasztalni próbálta a könnyes szemű lányt.

— Ej, mit epekedsz lellem? Csak nézz a patak tükreibe, mindjárt meglátod, ki vagy? Tündérr királylány vagy! Ma vagy holnap bizonyosan eljön érted a Királyfi és te még boldog, nagyon boldog leszel.

No, erre a szép vigasztalásra fakadt még csak sírva Erzsébet leányzó.

— Jaj, eljön ám értem a kócos Lupuj, akiről azt se tudni hamarjában, medve-e vagy ember? Eljön a gazdag havasi pásztor. Annak szánt az öregapám, mert hát azt mondja, hogy minden lány csak ahhoz mehet, aki kéri. Engem nem kérnek itt a vadonban délceg, nemes úrfiak!

A király nagyon elgondolkozott, nagyon elkomolyodott és nagy szeretettel nézte, nézte a lányt.

— Isten ellen való véték lenne ezt a gyönyörű teremtetést a vad Lupujjal összeházasítani! Jaj, hogy segíthetnék rajta?

Miközben pedig így elgondolkozott öfélése, egyszerre csak szárnyrebbenést hallott. Feltekintett, hát látja, hogy egy holló madár szállott a lány vállára nagy ismerősen. Az, jóismerősnek kellett lenni, mert Erzsébet is nyájasan megcirógatta s így dédelgette:

— Madaram, jó, öreg madaram, te is itt vagy? Lásd, szomorú a te kis gazdaasszonyod: vigasztald meg...

Majd a csodálkozó királyhoz fordult:

— Ez a vén holló egyetlen barátom. Még öregapóka édesapjává volt, aki odafenn szolgált a királyi udvarban. Bizony. Száz éves is van már a vén legényke! Mindég nagyon megbecsülték, mert az a jóslat felőle, hogy egyszer nagy szerencsét hoz a családra. No ugyan öregapám nem hisz már benne, azt mondja, ha idáig késett a szerencse, már ez tán se jön meg.

A király mosolygott:

— Hát akkor te mégis hiszel a madárban?

— Hát... hát... hiszek is, meg nem is. Ha arra gondolok, hogy már száz éve hiteget a gonosz, hát nem hiszek, de... de mikor látom, milyen erős, milyen okos most is, biznom kell benne — felelte Erzsébet.

— Ugyan miben mutogatja azt a nagy erejét, okosságát?

— Miben? Abban, hogy nagy Buda várába most is el tud repülni, ha az irányt megmutatják neki. Mint valaha, el tudja most

is a levelet, izenetet vinni. A remetével együtt egyszer kipróbáltuk. Ő küldött oda izenetet egy atyájának. Eljött a válasz is.

— Te, — kérdezte most hirtelen a király Erzsébetet — tudsz te betűt vetni?

— Tudok bizony, — vallotta büszkén Erzsébet — az öreg remete megtanított rá. Ugyan nem tudok mire írni, de írok legalább a porba. Ugy is jó nekem.

A király íróhártját vett elő a tarisznyájából.

— Ezentúl erre fogsz írni, tollat, tintának való fekete bogyót találsz az erdőben, azzal írhatasz. Rákötöd a levelet a holló szárnyára s elindítod nagy Buda vára felé. De hogy a levelednek nagyobb becsületje legyen, itt ez a vasgyűrű, ezt is kösd a levél mellé.

Azzal átadta a király a nagy vasgyűrűt, amit egyik ujján viselt. Szép címer volt abba bele vésvé.

Azzal már búcsúzott is a király és Erzsébet magára maradt öreg hollójával.

Elmúlt a nyár, elhallgatott minden dalos madár, elfogyott Erzsébetnek is minden nótája. Még a szomorúkat se merete dudolgatni. Öregapó azért is megszüta: ha nem tud vigabbot, miért dalol ilyen búbanatosakat, boldog menyasszony léte?

Mert bizony menyasszonya volt már szép Erzsébet medveforma kócos Lupujnak. Már az eskető napja is ki volt tűzve. Árva Erzsébet meg csak sóhajtozott: Jaj, jaj... micsoda élete lesz már ő neki ezentúl? Sehogyan sem tudta szívelni a piszkoskezü, gazdag Lupujt.

Egyszer csak rászállott a vén holló Erzsébet vállára. Egy tollat hullajtott ölébe.

Hollótoll! Még a vén remetétől hallotta Erzsébet, hogy pennát lehet faragni ebből.

És már faragta is a tollat, az írópennát. Faragcsálás közben a kezét is megsértette, kivért az. Nem baj. Fekete nedvet sem kell már csavarni erdei bogyóból. Erzsébet a tulajdon vérével írta meg levelét Budára:

«Itt a Lupuj értem... De előbb meghalok, mintsem menjek véle esketőre.»

Rákötötte a levelet a vén holló szárnyára, véle a király gyűrűjét is, hogy nagyobb becsületje legyen az izenetnek. Megkapta azt a király és rögtön válaszolt is rája:

«Ne félj a Lupujtól... Ott leszek majd én is...»

Hát csakugyan úgy volt. Kicsit ugyan meghésett öfelsege, mert már éppen menőben volt a násznép a mátkapárral a vén remetéhez, a kápolnába — no de azért mégsem

késsett el egészen. Kivehette Erzsébet kezét a Lupuj kezéből és odadélhatott maga a helyébe.

— Én vagyok az igazi vőlegény, nem más. Az én feleségem leszen szép Erzsébet!

Lupujon kívül ezt mindenki nagyon természetesnek találta: ez a délceg levente bizony inkább való Erzsébet mellé, mint Lupuj!

Ott meg is tartották aztán mindjárt a vadonban a lakodalmi szert. Királyné lett a szép Erzsébet, csak éppen nem vihette mindjárt el a király magával Budára. Mert, hogy ezt még odafönn az ország vezető uraival is meg kell beszélni. No de — gondolta mindenki jámbor fővel — ezt is majd eligazítják!

Am soká igazították el. A nagy urak nem akarták királynéjuknak elfogadni az egyszerű lányt. Így szegény Erzsébet ott maradt a vadonban. De már nem volt olyan szomorú az élete. Királyi férje gyakran meglátogatta és szép tornyos házat is építtetett neki. Cselédek is rendelt melléje, akik szolgálták és fel-felvidítették őt a király távollétében. Sokan ismerték, sokan szerették Erzsébetet, mert kegyes volt a szegényhez, az elesettekhez. És sokan megsírátták Szép Erzsébet asszonyt, midőn egy csendes napon, csendesen elaludt örökre, egy kicsiny árvát, újszülött kisfiát, hagyva itt a vén hollóra, meg a jó emberekre.

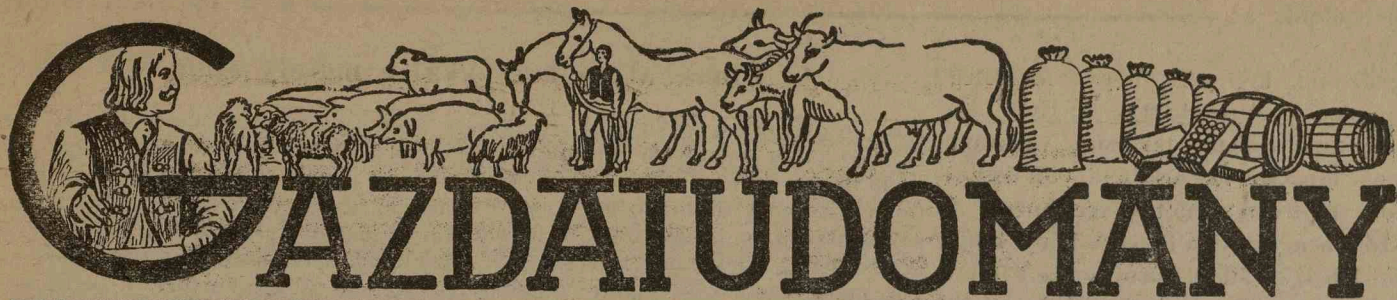
Azt a kis gyermeket Jánosnak keresztelték és mindenki szerette, dédelgette elhunyt édesanyja helyett. Kedves, okos gyermek volt és nagy jövőt jósoltak neki. Mert csillag volt a gyermek két szemében, férfiak ereje már gyermek kezében, vének bölcsessége ifjú elméjében.

Serdülvén, Zsigmond király jényes udvarába vette János fiát maga mellé. Bár királyi sarjnak a dőlő udvari emberek soha el nem ismerték, Zsigmond király mellett növekedett férfivá, onnan szállt nagy, véres csatákba s szerzett magának, honának jényes nevet, el nem múltó dicsőséget.

Ebből a pompás, királyi gyermekből lett a félelmes törökverő nagy Hunyady János, a hollós címerű, Mátyás királyunk édesapja.

Szájról-szájra szállva így maradt fenn a rege szép Erzsébet asszony és Zsigmond király fiáról. Igaz volt-e? Álom volt-e? Ki tudná azt most már. A vén erdőknék, hegyeknek, csacsogó patakoknak annyi mesézők van, vándor regősök, rimkereső diákoknak annyi nótájuk van, a Fönóban annyi mese járja, ki tudna azokból kiigazodni?

De egy igaz, hogy a jó Isten sohasem fordította el orcáját az ő magyar népéről: adott neki dicső vezéreket, királyokat és nem helyezte bár bölcsőjüket mindég palotákba, megdicsőítette őket a saját szívök, lelkek által örök példaképpül.

Hogyan használjuk fel a rozsdás szalmát és pelyvát?

Ez évben nagykiterjedésű vidékeken a búza és néhol a rozs is erősen fertőzött volt a rozsdától. Az ilyen vetések szemtermése részben tönkrement. A kálász üres vagy csak ocsu, fejletlen szem van benne, kétszeres kár volna azután az, ha a termés szalmáját, törekjét, pelyváját sem lehetne rendesen értékesíteni.

E tekintetben tényleg aggályok merülhetnek fel. Bebizonyosodott tény, hogy a rozsdás szalma az állatra, sőt az emberre nézve is veszélyes lehet. A rozsdá nem egyéb, mint gombakártevő, melynek magjai finom por alakjában megtöltik a levegőt is.

Még nem tisztázott dolog, hogy milyen körülmények között ártalmas az ilyen fertőzött anyag. Tény azonban, hogy a jószág gyakran megbetegszik tőle, ha a szalmát, pelyvát, töreket etetésre vagy almozásra használjuk fel. A betegség tünetei: Az állatok ornyílásai bőrhámlása, száj-, nyelv-, torokgyulladás, köthártyagyulladás és a központi idegrendszer bénulása.

Ilyen körülmények közt a rozsdás takarmány és szalma felhasználásával óvatosan kell eljárni. Mindenekelőtt is tanácsos a rozsdás szalmát szabad helyen kiverni, hogy a rozsdá sporája (magja) kihulljon. Felhasználás előtt próbaetetést végezzünk és pedig néhány kevésbé értékes állattal. Ha 10 napi etetés után is semmiféle betegségtünet az állatokon nem mutatkozik, akkor etessük a többi állattal is e takarmányt. Sertések etetésékor a gyengeminőségű rozsdás búzát öntsük le forró vízzel és aztán a fölös vizet szűrjük le róla. Erősen vemhes, továbbá egészen fiatal állatokkal, valamint lovakkal rozsdás takarmányt ne etessünk. A rozsdás takarmány főleg a lovakra veszélyes, de megbetegedhetnek tőle a szarvasmarhák, juhok, sertések is.

Azonban egy állat számára se szolgáljon a rozsdás takarmány kizárólagos takarmányul és ebből csak kisebb mennyiséget etetve, keverjük ezeket egyéb egészséges takarmánnyal. Amennyiben a rozsdás

szalma alomul szolgálna, úgy adjunk az állatoknak minden etetés után kevés egészséges szalmát is, miáltal nem nyulnak a rozsdás alomszalmához. Hogy az említett óvintézkedések dacára rozsdás szalma, pelyva vagy törek etetése után mégis megbetegedések lépne fel az állatok között, az etetést, vagy a rozsdás szalmával való almozást rögtön be kell szüntetni. A szalmából felszálló és a belélegzett rozsdapor is árthat az állatoknak. Ez okból nagyon rozsdás szalmát célszerű a szabadban lécekkal előzőleg jól kiverni, hogy abból a rozsdapor (spórák) legnagyobb része alomul való felhasználása előtt eltávolíttassék.

Egyesek jó eredményt értek el a rozsdás takarmány besavanyítása és füllesztése (pácolása) útján is. Kazalban vagy veremben a rozsdás pelyvát, töreket, szalmaszececskát felapritott esalamádéval, tengeriszárral rétegezve savanyítjuk. Minden réteget jól össze kell taposni. Kész kazlat vagy vermet földdel fedjük. 6—8 hét alatt etethető lesz. Fülleszteni faládjába szokás végezni olyképpen, hogy a szalmaszececskát, pelyvát, töreket leforrázzuk s kevés korpával vagy áztatott, szárított szelettel, esetleg pedig zöld takarmánnyal rétegezve a ládába visszatesszük: 48—72 óra alatt a takarmány a jól befedett ládában megfülled, a szalmafélék megpuhulnak s az eddigi tapasztalatok szerint a rozsdaspórák mérgező hatása csökken. Ládják hiányában takarmánykamrában, pajtában, szinben is végezhető a füllesztés. Akár savanyítjuk, akár füllesztjük a rozsdás takarmányt, mindaddig amíg ártalmatlanságáról nem győződünk meg, járjunk el etetésnél a leirtakhoz hasonlóan óvatosan. Ugyanesak kellő elővigyázattal járassuk állatainkat a rozsdás gabona utáni tarlóra. Amennyiben valamilyen betegségtünet lépne fel az állományon, a rozsdástakarmányozást azonnal be kell szüntetni. Rozsdás takarmánnyal zárt helyiségben ne dolgozzunk, mert ennek pora az emberre is veszedelmes lehet.

A szőlő takarása.

A szüretet az egész országban befejezték és legtöbb helyen fojrik már a szőlő takarása. A szőlőt nemcsak azért takarjuk be télire földdel, hogy a tőkét megvédjük az erős fagyoktól, hanem azért szükséges a takarással végzett lelkiismeretes munka, hogy a szőlő földje alaposan fel is

lazíttassék, mert így a téli nedvesség a talajba jól be tud hatolni. Azért van az, hogy sok szőlőtörtes szőlője nem terem jól, a szárazságot nem bírja, mert ősszel a takarásnál felületesen dolgozott. Homoki szőlőknél a legtöbb esetben elegendő, ha a szőlőtőkékre a homokot felhuzzuk anynyira, hogy a szőlőtőkét jól befedjük.

Kissé kötöttebb talaju szőlőnél már a sorok közét takarás után fel kell ásni, hogy a téli nedvesség biztosan, jól és gyorsan behúzódhassék. A fedést csak levélhullás után szabad végezni, mert így a szőlőlevelek jól betakarthatnak és elkorhadnak. Ha a szőlő levele a felszínen marad, igen sok gombabetegség kitelelhet. Vi-

gyáznunk kell arra, hogy lehetőleg minden levél betakarassék. Esős időben nem szabad takarni, valamint nem tanácsos fagyos és fagytól összeálló földet a szőlőtőkékre huzni. A szőlő nem annyira fagyérzékeny, hogy ne lehessen addig várni, amíg a talaj takarásra alkalmas nem lesz. Ha a szőlő lejtős, akkor a takarást a lejtőre mindig keresztbe végezzük, mert így a legkevesebb a vízmosás. A szőlőt mindig olyan magasra takarjuk be, hogy a metszések meghagyandó rügyek mind védve legyenek. Szálvesszős művelésnél a vesszőket lehuzzuk és úgy takarjuk be, hogy a vesszők végei a földből kiálljanak. Lugasos művelésnél a tőkét jól felhuzzuk és a lugasok karjait szalmafonattal takarjuk be. Házaknál lévő lugasokat igen jó vastagabb papirtakaróval bekötözni. Hogy a szőlőtőkék a tavaszi metszésnél annyi nedvességet ne veszítsenek, igen jó még ősszel a kitermelt venyigéket levágni.

Védekezzünk a szű ellen!

A kéreg és egyéb szűhok ellen a fák téli nyugalmi állapotában kell védekezni a fertőzött fának a kivágásával, vagy a fertőzött ágaknak levágásával és elégetésével. A fa szűhosodását még a száradás kezdete előtt elárulják a törzs és az ágak héjának felszínén látható madársörétnyi, élesszélű kis lyukak. A szűhok elsősorban meggyengült, beteges fákat támadnak meg. Ezért ezeket az egészséges fák megmentése érdekében a gyümölcsösből mielőbb el kell távolítani és el kell égetni, nehogy azokból tavasszal a bogarak kibujjanak és elszéledjenek.

A székelyföldi állatállomány vérfelfrissítése.

A Székelyföld állatállományát egy bizottság tekintette meg. Megállapították, hogy az állatállomány minősége kifogástalan, azonban vérfelfrissítésre szorul. A földművelésügyi miniszter intézkedéseket tett, hogy az állatállomány vérfelfrissítésére és kiegészítésére megfelelő állatok juszanak a Székelyföldre.

Libákkal és kacskokkal a métely ellen!

Az öreg gazdák talán még elhiszik, de a fiatalok bizonyára jót mulatnak azon, hogy nem is olyan régen még fontos szerepet tölthettek be a kedves háziállataink a veszedelmes betegség leküzdésében, illetve megelőzésében.

A métely ugyanis olyan fertőzés, melyet a juhok és szarvasmarhák a legelőn szereznek olyan módon, hogy a métely peteiből kifejlődő rendkívül kicsiny lárvák egy édesvízi csigába vándorolnak be, amelyben őszig 3-400 darab ugynevezett cercaria fejlődik. Ezek aztán elhagyják a csiga testét és más gazdát, melynek testében tartózkodnának, többé nem keresnek maguknak, hanem fűszálakba betokolódnak. Ezen a fűszálon fejlődik ki a fiatal métely, mely tokjával és a fűszállal együtt a legelő juh, vagy szarvasmarha gyomrába kerül, hogy aztán az állat májába és epeutjaiban pusztító munkáját megkezdje és addig ne nyugodjon, míg az állat el nem pusztult.

Nem kell tehát megmosolyogni öseinket, akik más védekezés híján libákat és kacskákat tereltek a legelőkre, melyek az így fertőzött fűszálakat ártalom nélkül felfalhatták, tehát esőkentették a fertőzés veszélyét, mely az értékesebb állatállományt veszélyeztette. Ma már látjuk, hogy ez a védekezés alig ért többet, mint a játékpisztoly az oroszlan ellen, de helyes dolgokban a szándék maga is dicséretes.

Ma is nagy gondot fordítanak a legelőknél karbantartására, mert a védekezés változhatott is, a fertőzés útja és módja azonban a világ teremtése óta ugyanaz és az is fog maradni. A métely olyan betegség, melynek megelőzésére sokat lehet és kell is tenni, de a legfőbb munka mindig is a mételytől fertőzött juh és szarvasmarha meggyógyítása marad. Ennek pedig egyetlen eszköze a Distol, melyet épen e napokban kell állatainknak adni, hogy gyorsan meggyógyuljanak.

**Az orvosság rosszabb a bajnál,
ha a gazda néhány fillért sajnál.
Bajt hoz az utánzat
de gyógyulást a DISTOL.
Juhod, ha mételyes
azonnal DISTOLOZD
sne várj, amíg pusztul!**

Patikában ezt kérjed:
f e k e t e s z i n ű

Distol-Express-t,

ezüst színű Distol telírással, amelyből egy juh gyógyításához egyetlen tok szükséges.

PIAC.

A nagyváradai piac árai.

A bő kukorica és napraforgó termés következtében a nagyváradai piacon jelentékeny áresés mutatkozik, főképpen baromfiban. A piacon egy rántani való csirke ára 1.30 pengő, nagyobb csirke párja 3 pengő, tyúk 2.50—3 pengő, hizott kacska 4 és hizott liba pedig 8 pengő.

Romániában drágul az élet. Az egyik bukaresti lap jelentése szerint a bukaresti piacon az árak napról-napra emelkednek. Mind a marhahús mind a sertéshús ára állandóan emelkedik. A sertéskaraj ára 120 lej, ugyanannyi a zsirnakvaló szalonna, a nyersbőr ára 250 lej, míg a csirke darabonként 80 lej. A vaj kilója 270 lej. A bab és hagyma teljesen eltűnt a piacon.

Mulafaló.

Tompa Mihály: Őszi tájak...

Őszi tájnak hervadása!
Őszi napfény ragyogása!
Hervadásból, fényből támad
Lelkemen e kedves bánat.

Omlék a lomb, hallgat a dal;
Visszatérek gondolatlalt
A tavaszra... ah de annál
Betegbbnek tetszik a táj!

Ez a rét volt olyan ékes?
Ez a határ olyan népes?
Ez a halom, völgy és tájék...
Mintha a sírkertben járnék!

Lemegy a nap nem sokára...
Haldoklásnak szent országa!
Olyan édes forró vágygal
Ölel téged lelkem által!

Az elmulás bája rajtad,
Lelkemen vesz mély hatalmat;
S bár meghalni kéne véled,
Mégis, mégis szeretnélek!

Néma a táj, arca sápadt,
Rá derengő napfény árad;
Ah, mi vonzó szép halál van
E mosolygó hervadásban.

Édes terhed', édes álom!
Szinte érzem szempillámon;
Hogy lehajtsam, szinte vonja
Fejem a fák hulló lombja.

A fák lombja csendesen hull!...
Nem küzdéstül, fájdalomtül;
Itt a végharc ösmeretlen:
Lehet-e meghalni szebben...?!

A tudomány haszna.

Van nekem egy fiatal tudós barátom, aki él-hal a szakmájáért, amely nem egyéb, mint a kémia, vagyis — mint az iskolakönyvek mondják — vegytan.

A kémiát száraz tudománynak tartják, de akik magát a kémikust kísérik figyelemmel, azokban az a gondolat támad, hogy kell ebben a tudományban valami csodálatos dolognak lenni, különben nem rajonganának érte mindazok, akik vele bővebben és hosszabb ideig foglalkoznak.

Tisztelt barátom abban különbözik sok tudós társától, hogy hajlandó a tudomány fölfedezéseivel a gyakorlati életet szolgálni s az embereknek annyira hasznára lenni, amennyire csak lehet. Tudja jól, hogy a mécesest csak az rejti véka alá, akinek a mécesében kevés az olaj.

Mint kémikus feladatává tette a borhamisítások megakadályozását. Neki is föltűnt, hogy mielőtt jobban pusztít a filloxéra, az emberek bánatukban annál több bort isznak, még pedig hamisított bort, mert az igazi bort ez a rossz féreg issza meg.

Hosszu kísérletezés után rájött a borhamisításnak legkülönbözőbb módjaira. Hogy lehet szegszárdit csinálni, miből áll a neszmélyi, somlyai, szonorodni bor s kitalálta azt is, hogyan lehet mindegyik nemes italokról kisütni azt, hogy hamisítva vannak.

Egy napon kapom a jelentést, hogy tudós barátom a borról s a borhamisításról fog felolvasást tartani a vegytani intézetben. Tehát az éjszakai görebe zéseknek és lombikozásoknak meglett az eredménye s kísérleteivel, melyek annyi ako jó és rossz borába belekerültek az államkincstárnak, beszámol a nyilvánosság előtt.

A lapba is kitétem a hirt s elhatároztam, hogy magam is elmegyek a felolvasásra.

Másnap egy elzüllött alak jött a szerkesztőségbe s arra kérte a szerkesztőt, hogy mutassa be az irodalmi és tudományos dolgok rovatvezetőjének. Első

tekintetre feltalálónak néztem, de mikor bemutatta magát s beszélni kezdett, láttam, hogy csalódtam.

— Uram, — kezdé, — én a leggazdagabb ember voltam és a legszegényebb ember vagyok. Szüleim voltak Tokajban. Boraimat koronás fők és köztársasági elnökök itták. Spanyolországban ez a bor mentette meg a dinasztíát, visszaadván erejét a kis spanyol királynak. A bolgár fejedeiem kinevezett udvari szállítójának, de a borom árával most is tartozik. Diszokmányom van minden kiállításról; Milán király Takovát adott, de már visszaküldtem neki. S ez a bor, mely engem gazdaggá, boldoggá, híressé tett — nincs többé. Megette a filloxéra. Krumpli terem a helyén. És milyen komisz krumpli! A szénkénegezés tönkretett. Mindenféle módot próbáltam a filloxéra ellen. Hasztalan. És most olyan szegény vagyok, mint a templom egere.

Ez a templom egere annyira hatott rám, hogy már szinte cincogni hallottam. Tudtam, hogy most koldulás következik. Elkezdtem emlegetni, hogy én olyan szegény ember vagyok, akinek sohase volt Tokajban szőlője. „Ön legalább fényes napokra tekinthet vissza, de mire tekintsek vissza én?” — mondtam búsan.

— Uram, — felelt ő, — hát muszáj önnek visszatekinteni? Kérem, ne tekintsen vissza.

Nem engedtem.

— A szőlő terén családunknak erkölcsi tekintetben fényes multja van, ezt bevallom. Mi, uram, s ezt büszkén mondhatom, káposztásmegyeri szőlőnkkal az igazságszolgáltatás céljait szolgáltuk...

— Ravallatást tetszik érteni? — kérdé ő.

— Igenis, folytatám. — De mióta Duna-Keszen is szőlőt termelnek, a mi karcosunknak vége s szőlőket is eladtuk.

Az idegen ur leült, egymásra vetette lábait s szivarra gyújtott.

De nem panaszkodni jöttem én ide, uram; fölhagyván a bortermeléssel, én meglett koromban a szindarabíráásra adtam magamat. Hallotta hírét Mayer Konrád Ferdinándnak?

— A hires svájci írónak?

— Annak.

— Hallottam.

— Nos, uram, ez az ember ötvenéves elmúlt, mikor írni kezdett. Pedig nem is volt elfoglalva tókaji szőlővel s így korábban is kezdhetne volna.

— Mit akar ebből kisütni?

— Azt, hogy én belőlem is lehet nagy író, dacára ötven évemnek. Ugy-e?

— Igaz. De mégis jobb megfordítva.

— Hogyan?

— Ugy, hogy az ember ötvenéves koráig ír, aztán szőlőt vesz Tokajban és azt műveli.

— Ez is igaz. Elolvassa ön az én szindarabomat, vagy nem olvassa el? Hígyje el, én nálam sokkal silányabb emberek is sikert arattak már a színpadon.

— Kiket ért ezek alatt?

— Olyanokat, akinek sohase volt Tokajban szőlőjük. Nos, elolvassa?

— El, de nem mindjárt.

— Hát mi dolga van?

(Határozottan a volt tókaji szőlőbirtokos gögje beszélt belőle a volt megyeri szőlőtulajdonossal szemben.)

Egy észme villant meg a fejemben.

— El kell mennem — mondtam — a vegytani intézetbe. Egy barátom tart felolvasást. Lássa, oda ön is eljöhethetne. (Igy legalább könnyebben megszabadulok tőle.)

— Miért?

— Önt is érdeklí. A borhamisításról és a hamis borok felismeréséről van szó.

Mi közöm nekem a borhamisításhoz?

— Gondoltam, hogy mint volt bortermelőt...

— Igaza van. Az már bizonyos, hogy borban az igazság; nézzük, hogy hát a tudósok azt is be tudják-e bizonyítani, hogy a borban a hamisság.

A drámát eltettem az íróasztalomba s elindultunk a kémiai intézetbe.

A szokott teremben diszes közönség várta a felolvasást. Ott voltak az összes fővárosi borkereskedők. Én drámairómmal a hírlapírók asztalánál foglaltam helyet.

Mondanom sem kell, hogy tudós barátom felolvasása igazán érdekes és tudományos tanulmány volt. Ezt vártam tőle, ez meg se lepett, de rendkívül föltűnt az én drámairó barátom fokozódó érdeklődése, mely annyira ment, hogy papiroost vett elő és szorgalmasan jegyeztetett. Három árkus megtelt a jegyzeteivel. Mikor pedig a felolvasás véget ért, mennydörgő hangon éljenzett, aztán odament a felolvasóhoz, egypár fölvilágosítást kért még pótlólag a vörös

borról s a kezeit megszorogatta. Erre anélkül, hogy rám is nézett volna, eltávozott.

Másnap belenéztem a drámába, mely részben a szénkénegezés, részben az amerikai szőlővessző ellen irányult s a hősnő népdalokat énekelt benne a filloxéra ellen. Képtelen torzszülött volt.

Hetek multak és a volt szőlőtulajdonos nem jelentkezett. Egyszer láttam a Népszínházban. Rá-három hétre láttam a Nemzeti Színházban páholyban. Ujabb három hét múlva számozatlan bérkocsin pillantottam meg. Mi történt azzal az emberrel?

Aztán el is felejtettem s tán sohase jutott volna eszembe, ha egy napon be nem állít hozzám. Elegánsul öltözködve, meghizva, nagyuri modorral.

— Uram, — kezdé, — pár hónap előtt egy gyenge pillanatomban, drámát sóztam az ön nyakába. Kérem, adja vissza.

— Hát megbánta, hogy az írói pályára akart lépni?

— A legnagyobb mértékben. Nincs nekem arra tehetségem.

Visszaadtam a paksamétát. Ő átvette s habozva megállt.

— Mi tetszik még? — kérdém.

— Tisztelt uram, engedje meg, hogy legmélyebb hálámnak és legforróbb köszönetemnek kifejezést adjak.

Bámulva néztem rá. Könnyek csillogtak a szemében.

— Miért?

— Ön volt az, aki engem a vegytani intézetbe elvitt. Ott a tudomány világosságát gyújtott bennem és én új alapokra fektettem életemet. Megtanultam, hogy nem az az igazi bor, mely a szőlőtőkén terem, hanem az, melyet a vegytani műhelyben készítenek. A kémia csak tapogatózott, amíg az aranyesinálás titkát akarta kitudni, de mióta a borhamisítást megteremtette, az igazi utjára lépett. Mig mások az amerikai vesszőkkel és a homokos talajjal kísérleteznek, addig én a műborgyártás terére léptem s ma, uram, gazdag ember vagyok. Köszönöm.

Megragadta a kezemet.

— Mivel háláljam meg ezt? — kiáltá.

— Egy nagy szívevességgel.

— Mi légyen az? — Becsületszavamra mondok, megteszem.

— Legyen szives kérem és — ne küldjön a borából számomra.

Eleresztette a kezemet.

— Tisztelt Uram! A műorból annyi jövedelmem van, hogy a legdrágább igazi borokat iszom és adom barátaimnak. Ajánlom magamat.

Ott hagyott. Én meg elgondolom, hogy milyen kétélű fegyver a tudomány: leghasznosabb fölfedezéseit is az emberiség kárára lehet fordítani.

Rákosi Viktor.

Minden magyar jegyezze meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

Minerva Biztosító Részvénytársaság

Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni

APRÓSÁGOK ADOMÁK

A vakondok haszna.

A vakondok egyik leghasznosabb állatunk. Sokan üldözik, mert turásával, különösen kertben károsá válhatik. A gyengébb növényeket, palántákat kiturja és kifordítja helyükből. Nem szabad azonban a vakondokat azért a kevés kárért, amit okoznak üldözni. A vakondok ugyanis nagyon sok káros férget pusztít el. Németországban érdekes kísérletet vezettek erre vonatkozólag. Egy fahordót megtöltöttek földdel és 30 darab cserebogárcsimaszit, 30 darab nagy földigilisztát és 2 cserebogarat tettek beléje. A hordóba végül betettek egy vakondot, s a hordó tetejét dróthálóval befedték. Az eredmény meglepő volt: 24 óra elteltével a hordót kiürítették, a vakondokat megtalálták a hordó alján, azonban a férgeknek irmagja sem maradt. 24 óra alatt a vakond mind felkutatta és megette a hordóba betett 62 férget.

Mit kell tudni a fűtésről?

A téli fűtés megkezdődött. Így időszzerűnek tartjuk az alábbiak közlését. A fűtött szobában általában kétféle kályha van: az egyik élő, az emberi szervezet, a másik élettelen, a fűtőszervezet. Az ember a felvett táplálék elégetése révén éppugy meleget termel, mint a tüzelőszerral táplált fűtőszervezet. A kályhavezetés és sugárzás útján hűl le s e közben melege átadásával fűt. Az ember nemcsak sugárzás és vezetés útján hűl le, hanem párolgás útján is. Az az igazán egészséges fűtés, mely a hőszabályozással kapcsolatos lehűlés változó természetes folyamát kellő mértékben egyensúlyozni tudja. Alacsony fűtőtest, széles, alacsony kályha segítségével csökkenteni kell a mennyezet felé való áramlást, s a padló melegítésére kell törekedni. A szoba ne legyen se túl nedves, se túl száraz. Nemcsak a szoba hőmérsékletét, hanem nedvességét is ismernünk kell. Hőmérővel kapcsolatos szobanedvességmérő olesón már mindenütt kapható. A lakószoba hőmérséke 20 Celsius foknál ne legyen nagyobb és nedvességtartalma se legyen 40—50%-nál magasabb.

Jobbat szív kevesebbet költ ha

Senator

papírba sodor vagy tölt!

Igy már érthető!

- Amióta megházasodtam, csak úgy repülnek a napok!
- És mióta házas Ön?
- Tegnap óta.

Fenygetés.

- Hallja, pincér. Ha holnap is ilyen hideg levest hoz nekem, akkor ma látott utójára ebben a vendéglőben.

APRÓ HIRDETÉSEK

Minden szó 12 fillér, vastagabb betűvel 24 fillér. A legkisebb hirdetés ára 1 pengő. Állástkeresők részére 20 szóig 1 pengő 20 fillér. Előfizetőknek minden szó 10 fillér, vastagabb betűvel 20 fillér. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelíges leveleket csak a portó beküldése esetén továbbítunk. Ugyiszintén az érdeklődésekre is csak úgy adunk választ, ha a válasz levél lapot mellékelik, vagy bélyegben küldik be a portóköltséget.

„Méhészeknek ingyen küldjük az időszaki méhészeti kérdéseket tárgyaló könyvet, ha a községükben lakó méhészek címeit velünk közlik. „MÉH”, Budapest, Arany János-u. 1.”

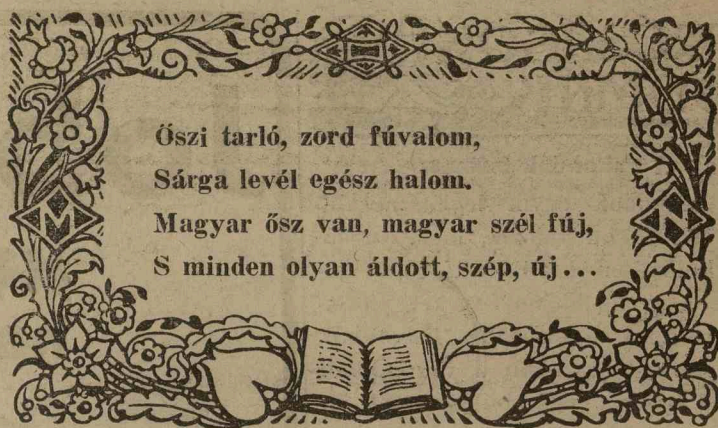
SZERKESZTŐI-ÜZENET

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért.

E. K. Kobátfalva, B. J. Tordátfalva, B. D. Székelyszentmihály, F. K. Nagyköles, Dr. A. G. Garamvezekény.

B. S. Kurtapatak. A kérdezett cég Temesvárra költözött s így nem találhattuk meg.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: E. S. Magyarberéte 5, özv. K. M-né Dédabisztra 5.10, K. I. Érköbülkut 5, S. Z. S. Gálospetri 5, B. M. Berettyószéplak 6, M. A. Hagymásbodon 6, Sz. J. Magyarlapos 16.66, Sz. F. Középlak 10, K. K. Mezöbergenye 6, Ny. J. Hegyközszentmiklos 5, L. L. Bályok 6, id. N. A. Sitér 6, özv. B. J-né Hadad 5, D. L. Varsola 5, S. M. Kálmánd 5.20, K. J. Érendréd 5, B. D. Karácsonyfalva 2, Etéd-ről: Sz. S. 6, Cs. M. 3, V. S. Székelyudvarhely 1000, Sz. L. Bikafalva 5, P. Gy. Lövéte 5, B. D. Székelyszentmihály 250, B. K. Székelydalya f. év végéig 4 pengőt kérünk, V. I. Szalárd 3, S. L. Kisgörgény 6, (1940. jul. 1-től—1941. jul. 1-ig), N. D. Mezöbergenye 6, özv. E. L-né Szászrégen 6, K. I. Lisznyó 6, B. M-né Székelypetőfalva 6, J. A. Turterebes 5, H. M. Bósháza 5.15, T. K. Székelyvécke 5.15, K. K. Kőszegremete 10 pengő, V. F. Betfalva f. év végéig 5 pengő megküldését kérjük.

Őszi tarló, zord fúvalom,
Sárga levél egész halom.
Magyar ősz van, magyar szél fúj,
S minden olyan áldott, szép, új...

Tanuld meg!

Hogyan vesszük ki a gyertyafoltot?

A terítőre, fehéreneműre vagy ruhára lecseppenő gyertyafolt kellemetlen és makacs pecséteket szokott hagyni. Nagyon könnyű dolog pedig ezeket a pecséteket eltávolítani Borszesszel, vagy denaturált szesszel a gyertyafolt pecséteket kivehetők. Ha ez a mód valami okból nem lehetséges, a következőképpen járunk el. A gyertyafoltra itatópapirost teszünk és forró kés vagy vasaló segítségével melegítjük a folt felett az itató papirost. Az itatópapír a felolvadt stearint felszívja.

Hogyan vesszük ki a beton és kőpadlóból a zsírfoltot?

A cement, vagy kőpadlóból a zsírfoltokat legkönnyebben benzinnel vehetjük ki. Miután a foltot benzinnel alaposan átdörzsöltük, tegyünk a foltra fehér agyagból készült pépet. A pépet teljes megszáradása után dörzsöljük le. Ha a folt még látszanék, az eljárást meg kell ismételni.

Rosszul záró ablak és ajtó javítása.

Ajtóval, ablakkal gyakran megesik, hogy hosszabb használat után lesüllyed és nehezen csukódik, mert surolja a padlót, illetve az ablakdeszkát. Ilyen esetben ki kell emelni a kérdéses ajtót vagy ablakot és a vasalás csapjára, vagy több lapos vaskarikát kell huzni, azután visszahelyezhető az ajtó, amely ily módon ismét könnyen fog járni. Ilyen karikák minden vaskereskedésben kaphatók.

Hogyan készül a husos almasaláta?

A nyugati konyha nagyon sok husos gyümölcsalátát ismer. Ezek közül a következő almasaláta nagyon izés és tápláló. Negyedkiló hideg borju- vagy zsirmentes sertés-sültet egész apró kockára vágunk, hozzáadunk két nagyobb almát, melyet szintén kockára vagdalunk. Csak savanykás gyümölcsöt használjunk! Ugyancsak két darab ecetes vagy sósuborka kockáit vegyítjük az előbbi keverékhez, majd evőkanálnyi salátaolajat, ugyanannyi borecetet adunk hozzá, végül ízlés szerint sózzuk és feketeborsal is fűszerezük. Jó ételkülönlegesség, mely egyszerű elkészítése mellett egyáltalában nem mondható drágának és a maradék hús változatos feltálalása vacsorának.

Télen is irtsuk a darazsakat!

A darázs irtását télen is végezni kell. Így nyáron anná kevesebb bajunk lesz a darazsakkal. A daráznak csak a nőstényei telelnek át, ezeket kell elpusztítani. Irtásuk igen egyszerű s abból áll, hogy a tavalyi darázslakta helyeket megvizsgáljuk s ha ott darázfészket találunk, összeszedjük és forró vízbe fojtjuk vagy elégetjük. A nőstények ezekben az elhagyatottnak látszó fészkekben telelnek át s ha azokat megsemmisítjük, elpusztulnak. Ezt a munkát bárki elvégezheti, de még jobb, ha a község vagy a hegyközség intézi az irtást. A darázs fészkeit és természetét jól ismerő pásztorok, hegyőrök, szőlőpásztorok, ha valamelyik hidegtéli napon házról-házra bejárják a darázslakott helyeket, felkeresik a kertü lakokat, présházakat, s a talált fészkeket zsákba szedik, kevés darázs kerül el a sorsát. Ez a kevés fáradsággal és semmi költséggel sem járó munka nagyon meghálálja magát, hiszen mindnyájan ismerjük a darazsak őszi kártételét. Természetesen a legfigyelmesebb eljárás mellett sem kerülhető el, hogy néhány darázs meg nem meneküljön. Ezeket még a tavasszal fogjuk össze a házak mellé a szőlőkben és gyümölcsösökben kiaggatott darázsfogó üvegekkel.

Jó tanács.

Az egyik: Adok magának egy jó tanácsot.
A másik: Halljuk!
Az egyik: Soha se hallgasson a mások jó tanácsaira.